

KUNTA- JA PALVELURAKENNEUUDISTUS -HANKKEEN ASETTAMINEN**Asettaminen**

Sisäasiainministeriö on tänään asettanut, asian oltua valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, kunta- ja palvelurakennemuutos -hankkeen.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 11.5.2005 - 31.5.2006.

Tausta

Valtioneuvoston päätökseen (11.3.2005) valtiontalouden kehyksistä 2006–2009 sisältä linjaus ja toimeksianto toteuttaa kunta- ja palvelurakennemuutos. Siltä pohjalta on valmisteltu hallituksen strategia-asiakirja 2005. Täsmennykset linjaukset uudistuksesta on kirjattu valtioneuvoston selontekoon keskus-, alue- ja paikallishallinnon toimivuudesta ja kehittämistarpeista.

Tavoite

Hankkeen tuloksena nykyisin kuntien vastuulla olevat palvelut saavat riittävän vahvan rakenteellisen ja taloudellisen perustan niiden järjestämisen ja tuottamisen turvaamiseksi tulevaisuudessa siten, että palveluiden laatu ja vaikuttavuus, saavutettavuus ja tehokkuus sekä teknologinen kehittäminen on otettu huomioon.

Tehtävät

- Arvioidaan ja tehdään ehdotus kuntien vastuulla olevien lakisääteisten ja kuntien itselleen tehtäväksi ottamien palveluiden tarkoituksenmukaisista järjestämisvastuualueista ottaen huomioon palveluiden sisältö ja ominaispiirteet, niiden saatavuus, laatu sekä kuntien kantokyky pitkällä aikajänteellä sekä alueelliset ja kielilliset erityispiirteet. Tarkastelun kohteina ovat kuntajaotuksen muutokset ja kuntarajat ylittävä yhteistyö kaikilla aluetasoilla kunnista valtakunnantasolle saakka.
- Selvitetään ja edistetään palveluiden eri järjestämis- ja tuottamistapojen parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa ottaen huomioon erityisesti palveluiden saatavuus, laatu, tehokas tuottamistapa, tuottavuuden parantaminen, tietotekniikan kehitys ja vaikutus henkilöstöön.
- Arvioidaan palveluiden ohjaus- ja kehittämisjärjestelmiä sekä tutkimustoimintaa ja laaditaan kehittämis ehdotukset.

- Arvioidaan valtion ja kuntien tehtävien ja kustannusten jakoa (valtionosuusjärjestelmän uudistamisen toinen vaihe hankkeeseen soveltuvin osin) ja tehdään tarvittavat esitykset.
- Tuetaan ja kehitetään käynnissä olevia sosiaali- ja terveysalan sekä opetus- ja kulttuurialan kehittämishankkeita. Työssä otetaan huomioon myös tuottavuushankkeen tulokset.
- Valmistellaan hankkeen toteutuksen kannalta keskeiset ja välttämättömät kuntien palveluiden järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät normatiiviset ja lainsäädännölliset muutokset, jotka koskevat kuntien tehtäviä ja rahoitusta, kuntien palveluiden järjestämisen organisoimista, kuntien yhteistyötasoja ja yhteistyön toteuttamista sekä kuntajakoa ja kuntajaon muuttamista.

Organisointi

Valtioneuvoston piirissä hanketta johtaa peruspalveluohjelmaa valmisteleva ministeriryhmä, joka tekee hankkeen kuluessa tarvittavat poliittiset johtopäätökset. Se käsittelee kunta- ja palvelurakenneryhmän valmistelemat linjaukset ja päätösehdotukset ennen niiden päättämistä valtioneuvostossa.

Hankkeen käytännön toteutusta valmistelee ja ohjaa kunta- ja palvelurakenneryhmä, jossa on ministeriöiden ja Suomen Kuntaliiton hallituksessa edustettuina olevien ryhmien edustus. Kunta- ja palvelurakenneryhmän puheenjohtajana toimii alue- ja kuntaministeri Hannes Manninen ja varapuheenjohtajana valtiosihteeri Pertti Rauhio. Kunta- ja palvelurakenneryhmään kuuluu lisäksi myöhemmin nimettävä, puheenjohtajan välittömässä alaisuudessa toimiva päätoiminen projektipäällikkö.

Muut jäsenet ovat:

kansanedustaja Eva Biaudet (RKP)
 kansanedustaja Rakel Hiltunen (SDP)
 kansanedustaja Anne Huotari (Vas.)
 valtiosihteeri Leila Kostianen, sosiaali- ja terveysministeriö
 valtiosihteeri Antti Mykkänen, sisäasiainministeriö
 kansanedustaja Pekka Nousiainen (Kesk.)
 kansanedustaja Maija Perho (Kok.)
 valtiosihteeri Terttu Savolainen, sosiaali- ja terveysministeriö
 kansanedustaja Osmo Soininvaara (Vihr.)
 valtiosihteeri Stefan Wallin, ympäristöministeriö

Pysyvinä asiantuntijoina toimivat:

ylijohtaja Arvo Jäppinen, opetusministeriö
 johtaja Leena Karessuo, Suomen Kuntaliitto
 varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen, Suomen Kuntaliitto
 kansliapäällikkö Markku Lehto, sosiaali- ja terveysministeriö
 kansliapäällikkö Markku Linna, opetusministeriö
 varatoimitusjohtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma, Suomen Kuntaliitto
 valtiosihteeri Anssi Paasivirta, kauppa- ja teollisuusministeriö

toimitusjohtaja Risto Parjanne, Suomen Kuntaliitto
 valtiosihteeri Raimo Sailas, valtiovarainministeriö
 ylijohtaja Cay Sevón, sisäasiainministeriö
 kansliapäällikkö Ritva Viljanen, sisäasiainministeriö

Kunta- ja palvelurakenneryhmä voi kuulla tarvitsemiaan muita asiantuntijoita.

Sosiaali- ja terveyssektorin osakokonaisuutta valmistelee sosiaali- ja terveysministeriö. Opetus- ja koulutussektorin osakokonaisuutta valmistelee opetusministeriö. Kunta- ja palvelurakenneryhmän apuna toimii sihteeristö, jossa on edustus sisäasiainministeriöstä, opetusministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, valtiovarainministeriöstä ja Suomen Kuntaliitosta sekä neljä valmisteluryhmää, joissa on edustus molemmista kieliryhmistä. Valmisteluryhmät kuulevat tarvitsemiaan asiantuntijoita. Vetovastuutaholla on valmisteluryhmässä puheenjohtajuus ja sihteeritys. Nämä valmisteluryhmät ovat:

- 1) sosiaali- ja terveystalveluiden valmisteluryhmä, jossa vetovastuu sosiaali- ja terveysministeriöllä;
- 2) koulutus-, kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntatoimen palveluiden valmisteluryhmä, jossa vetovastuu opetusministeriöllä;
- 3) teknisten ja muiden palveluiden valmisteluryhmä, jossa vetovastuu Suomen Kuntaliitolla sekä
- 4) hankkeen alueellista toteutusta valmisteleva valmisteluryhmä, jossa vetovastuu sisäasiainministeriöllä.

Kunta- ja palvelurakenneryhmä nimeää sihteeristön ja valmisteluryhmät. Projekti-päällikkö koordinoi valmisteluryhmien työtä ja johtaa sihteeristön työskentelyä ja esittelee linjaukset alue- ja kuntaministerin apuna peruspalveluohjelmaa valmistelevalle ministeriryhmälle.

Aikataulu

Kunta- ja palvelurakenneryhmä arvioi ensi vaiheessa hankkeen toteutuksen kannalta keskeisen tutkimus- ja selvitystiedon perusteella, palveluiden ominaispiirteet huomioon ottaen, pidemmän aikajänteen (vähintään vuoteen 2015 ulottuen) saatavuuden ja laadun näkökulmista riittäviä järjestämisvastuualueita sekä erityisesti tehokkuuden ja tuottavuuden näkökulmista uusia palvelujen tuottamistapoja.

Ryhmä laatii syksyllä 2005 esityksen peruspalveluohjelmaa valmistelevan ministeriryhmän kautta valtioneuvostolle hankkeen keskeisistä alueilla toteutettavista linjauksista. Aluevaiheessa sijoitetaan linjausten mukaiset toimenpiteet alueille, sekä arvioidaan mahdollisten vaihtoehtojen toteutettavuutta alueiden erityispiirteet huomioon ottaen.

Aluevaiheen toteuttaa Suomen Kuntaliitto, joka organisoii sen yhdessä maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Organisoinnissa otetaan huomioon kunkin alueen erityispiirteet; kunta-, seutukunta- ja maakunnan rajat ylittävä yhteistyö; palvelujen järjes-

täminen ja tuottamisen kannalta keskeiset organisaatiot, asiantuntemus sekä alueellinen ja poliittinen edustavuus.

Kunta- ja palvelurakenneryhmä valmistelee ehdotuksen kunnilta valtiolle siirrettävistä tehtävistä ja siirron vaikutuksista kuntien ja valtion välisiin taloudellisiin suhteisiin 31.12.2005 mennessä.

Kunta- ja palvelurakenneryhmä kokoaa ja valmistelee palvelujen järjestämisvastuuseen ja tuottamistapaan liittyvät ehdotukset valtioneuvostolle toukokuuhun 2006 mennessä.

Valtioneuvosto päättää touko-kesäkuussa 2006 palveluiden tulevista rahoitus-, järjestämis- ja tuottamisrakenteista (vaihtoehtoisesti puitelaki, valtioneuvoston periaatepäättös, peruspalveluohjelman lakisääteistäminen tai muita mahdollisia toimenpiteitä) sekä linjaa kuntajakolain mahdolliset muutostarpeet.

Valtioneuvoston lainsäädännölliset linjaukset käsitellään eduskunnassa vuoden 2006 aikana ja ne astuvat voimaan vuoden 2007 alusta.

Kustannukset

Sisäasiainministeriöön palkataan projektipäällikkö ajalle 1.6.2005-31.5.2006. Muilta osin työ tehdään keskushallinnossa virkatyönä. Kokousten osanottajien matkakorvauksia suoritetaan, kokouspalkkioita ei makseta. Sekä 2005 että 2006 järjestetään valtakunnallisia ja alueellisia tilaisuuksia. Alueellisen vaiheen toteutusta tuetaan valtion varoin. Varaudutaan eräiden selvitysten tilaamiseen työn tukemiseksi sekä väli- ja loppuraporttien julkaisemiseen. Hankkeen toteutukseen esitetään tarvittava määräraha vuoden 2005 lisätalousarviossa ja vuoden 2006 talousarviossa.

Kustannukset maksetaan momentilta 28.80.27 (Tuottavuuden edistäminen).

Sisäasiainministeri

Kari Rajamäki

Hallitusneuvos

Ismo Atosuo

LIITTEET Perustelumuiatio

JAKELU Hankkeeseen nimetyt henkilöt
Valtioneuvoston kanslia ja ministeriöt
Suomen Kuntaliitto

TIEDOKSI Maakuntien liitot